

Prilog I. Popis i objašnjenja atributa zapisa opažanja

Dodatni atributi, pojašnjenja i primjeri dostupni su na dwc.tdwg.org/terms.

ID događaja (eventID)	
Opis	Identifikator šireg događaja, primjerice nekog ciljanog, strukturiranog istraživanja u okviru kojeg su prikupljena opažanja (dwc:Event).
Komentar	Ispunjava se ako se u okviru istraživanja bilježe događanja na taj način.
Primjer	INBO:VIS:Ev:00009375

ID opažanja (occurrenceID)	
Opis	Identifikator opažanja (dwc:Occurrence), ali ne i digitalni zapis tog istog opažanja.
Komentar	Ako ne postoji jedinstveni identifikator na svjetskoj razini, potrebno ga je konstruirati kombinacijom nekoliko identifikatora u sklopu opažanja, a koji će potom biti vjerojatno jedinstven na svjetskoj razini.
Primjer	HRBIF-SericJelaska2023-0001

Povezane reference (associatedReferences)	
Opis	Popis identifikatora literature, odnosno referenci koje su vezane za opažanje (dwc:Occurrence).
Komentar	Identifikator, odnosno oznaka reference preuzima se i navodi kako je navedeno u Modulu Referenci unutar polja <i>Citation key</i> . U slučaju više vrijednosti, iste se odvajaju izrazom „ “.
Primjer	Anonymous1993a Stancic2004

Bibliografski citat (bibliographicCitation)	
Opis	Puni bibliografski navod (citat) izvora podataka, npr. izvještaja istraživanja.
Primjer	Jalžić, B. (1992), 'Biospeleološka istraživanja okolice Ravne Gore (Gorski kotar)', <i>Spelaeologia croatica</i> 3(1), 43-45.

Temelj zapisa opažanja (basisOfRecord)	
Opis	Temelj predmetnog zapisa opažanja. Bilježi je li zapis predstavlja opažanje u prirodi ili očuvani primjerak.
Komentar	Koriste se isključivo predefinirane vrijednosti.
Vrijednosti	HumanObservation – Zapis je rezultat opažanja organizma od strane čovjeka; MachineObservation – Zapis je rezultat opažanja organizma od strane uređaja kojim ne upravlja čovjek (npr. fotozamke, daljinska istraživanja); MaterialSample – Zapis se temelji na uzorku organizma (npr. uzorak tkiva, uzorak DNA, uzorak tla, mikrobiološki uzorak); PreservedSpecimen – Zapis predstavlja očuvani primjerak organizma (npr. biljka u herbaru, zbirka riba u staklenkama); FossilSpecimen – Zapis predstavlja očuvani fosilni primjerak organizma; LivingSpecimen – Zapis predstavlja živući primjerak organizma (npr. biljka u botaničkom vrtu, životinja u zoološkom vrtu); MaterialCitation – Zapis proizlazi iz literature te je ona jedini dostupni dokaz prisutnosti organizma.

Oznaka institucije vlasnika (ownerInstitutionCode)	
Opis	Naziv ili kratica institucije koja je vlasnik podataka, npr. organizacije koja je naručila istraživanje iz kojeg potječe zapis.
Primjer	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Dubrovačko-neretvanske županije

Oznaka institucije (institutionCode)	
Opis	Naziv ili kratica institucije koja skrbi o objektima ili podacima vezanih za zapis, npr. organizacije koja je provela istraživanje iz kojeg potječe zapis.
Komentar	U slučaju više vrijednosti, iste se odvajaju izrazom „ “.
Primjer	Hrvatsko ihtiološko društvo Prirodoslovno-matematički fakultet u Zagrebu
Oznaka države (countryCode)	
Opis	Identifikator za državu u kojoj je lokacija zapisa (dcterms:Location).
Komentar	Identifikator države je standardizirana kratica sukladna ISO 3166-1 alpha-2 standardu.
Primjer	HR
Izvorni naziv lokaliteta (verbatimLocality)	
Opis	Izvorni tekstualni navod lokaliteta opažanja kako je naveden u referenci.
Primjer	Orlofska Spilja in Südkroatien
Lokalitet (locality)	
Opis	Suvremeni navod lokaliteta opažanja.
Komentar	Preporučuje se navod od šireg prema užem geografskom pojmu.
Primjer	Općina Kamanje, špilja Vrlovka
Izvorna geografska dužina (verbatimLongitude)	
Opis	Izvorna geografska dužina lokacije kako je navedena u referenci, koja spada u prostorni referentni sustav (SRS) naveden pod dwc:verbatimSRS i koordinatni sustav naveden pod dwc:verbatimCoordinateSystem.
Primjer	623006
Izvorna geografska širina (verbatimLatitude)	
Opis	Izvorna geografska širina lokacije kako je navedena u referenci, koja spada u prostorni referentni sustav (SRS) naveden pod dwc:verbatimSRS i koordinatni sustav naveden pod dwc:verbatimCoordinateSystem.
Primjer	5009219
Izvorni SRS (verbatimSRS)	
Opis	Elipsoid, geodetski datum ili prostorni referentni sustav (SRS) temeljem kojeg su dane geografske koordinate dwc:verbatimLongitude i dwc:verbatimLatitude.
Komentar	Upisuje se sukladno EPSG kodovima.
Primjer	EPSG:3765
Geografska dužina (decimalLongitude)	
Opis	Geografska dužina u decimalnim stupnjevima, koja spada u prostorni referentni sustav (SRS) naveden pod dwc:geodeticDatum, geografskog središta lokacije navedene u dcterms:Location.
Primjer	18.06601

Geografska širina (decimalLatitude)	
Opis	Geografska širina u decimalnim stupnjevima, koja spada u prostorni referentni sustav (SRS) naveden pod dwc:geodeticDatum, geografskog središta lokacije navedene u dcterms:Location.
Primjer	45.21220

Geodetski datum (geodeticDatum)	
Opis	Elipsoid, geodetski datum ili prostorni referentni sustav (SRS) temeljem kojeg su dane geografske koordinate dwc:decimalLongitude i dwc:decimalLatitude.
Komentar	Koristi se isključivo predefinirana vrijednost (WGS) sukladna EPSG kodu.
Vrijednosti	EPSG:4326

Nesigurnost koordinata (coordinateUncertaintyInMeters)	
Opis	Horizontalna udaljenost od navedenih koordinata (dwc:decimalLatitude i dwc:decimalLongitude) koja opisuje najmanji krug koji obuhvaća lokaciju nalaza (dcterms:Location) i predstavlja nepreciznost navedenih koordinata.
Komentar	Izražava se u metrima. Isključivo su dozvoljeni unosi veći od nule (0).
Primjer	30

Generalizacija podataka (dataGeneralizations)	
Opis	Postupci koji su provedeni kako bi podijeljeni podaci bili poopćeni ili manje potpuni u odnosu na izvornik. Sugerira postojanje podataka višeg stupnja kvalitete, tj. preciznosti, koji bi mogli biti dostupni na zahtjev.
Primjer	Location in Hrvatska generalised to 0.1 degrees. Sensitive in HRV.

Datum (eventDate)	
Opis	Datum i vrijeme ili najmanji dostupan interval datuma i vremena tijekom kojeg se dogodilo opažanje. Ne odnosi se na vrijeme u geološkom kontekstu.
Komentar	Datum se upisuje u formatu YYYY-MM-DD, vremenski raspon se upisuje s „/“.
Primjer	2018-02-12 (tijekom dana 12. veljače 2018. godine); 1906-06 (tijekom mjeseca lipnja 1906. godine); 1971 (tijekom 1971. Godine); 2013-01/2014-04 (neko vrijeme između siječnja 2013. i travnja 2014. godine)

Opažач (recordedBy)	
Opis	Popis imena osoba, grupa ili organizacija odgovornih za bilježenje izvornog opažanja.
Komentar	U slučaju više vrijednosti, iste se odvajaju izrazom „ “.
Primjer	Ivan Horvat Ana Kovačević Tomislav Novak

Determinator (identifiedBy)	
Opis	Popis imena osoba, grupa ili organizacija koje su odredile svojtu (dwc:Taxon).
Komentar	U slučaju više vrijednosti, iste se odvajaju izrazom „ “.
Primjer	Ivan Horvat Ana Kovačević Tomislav Novak

Izvorno navedeno ime (verbatimIdentification)	
Opis	Tekstualni zapis koji predstavlja taksonomsku determinaciju svojte kako je navedena u izvornom zapisu, odnosno literaturnoj referenci.
Primjer	Laccaria sp.
Znanstveno ime (scientificName)	
Opis	Puno znanstveno ime, s autorom i godinom. Predstavlja najnižu taksonomsku razinu koja se pouzdano može odrediti.
Komentar	Koriste se isključivo imena prihvaćena prema GBIF taksonomskoj bazi .
Primjer	Laccaria Berk. & Broome, 1883
Taksonomska kategorija (taxonRank)	
Opis	Taksonomska razina imena navedenog u dwc:scientificName.
Komentar	Koriste se isključivo predefinirane vrijednosti.
Vrijednosti	Kingdom; Phylum; Class; Order; Family; Genus; Species; Subspecies; Form; Variety
Carstvo (kingdom)	
Opis	Puno znanstveno ime carstva kojem pripada dotična svojta.
Komentar	Koriste se isključivo imena prihvaćena prema GBIF taksonomskoj bazi .
Primjer	Fungi
Koljeno (phylum)	
Opis	Puno znanstveno ime koljena kojem pripada dotična svojta.
Komentar	Koriste se isključivo imena prihvaćena prema GBIF taksonomskoj bazi .
Primjer	Basidiomycota
Razred (class)	
Opis	Puno znanstveno ime razreda kojem pripada dotična svojta.
Komentar	Koriste se isključivo imena prihvaćena prema GBIF taksonomskoj bazi .
Primjer	Agaricomycetes
Red (order)	
Opis	Puno znanstveno ime reda kojem pripada dotična svojta.
Komentar	Koriste se isključivo imena prihvaćena prema GBIF taksonomskoj bazi .
Primjer	Agaricales
Pouzdanost determinacije vrste (identificationVerificationStatus)	
Opis	Kategorički indikator razine do koje je taksonomska identifikacija utvrđena kao točna.
Komentar	Koriste se isključivo predefinirane vrijednosti.
Vrijednost	provjereno od strane stručnjaka; provjereno; potrebna provjera; neprovjerljivo; nije validirano

Mjera količine opaženog (organismQuantityType)	
Opis	Mjera izražavanja brojnosti opaženog organizma.
Primjer	jedinka; jaja; mrijest; par; zapredak s jajima; zapredak s gusjenicama; m ² ; % biomase

Količina opaženog (organismQuantity)	
Opis	Brojnost opaženog organizma u navedenoj mjeri količine opaženog (dwc:organismQuantity).
Primjer	3; više; 20 – 30; 0.5

Životni stadij (lifeStage)	
Opis	Dobni razred ili životni stadij opaženog organizma u vrijeme kada je opažen.
Primjer	jaja; ličinka; nedorasla jedinka; odrasla jedinka; kukuljica

Spol (sex)	
Opis	Spol biološke jedne ili više jedinki koje predstavljaju opažanje.
Komentar	Koriste se isključivo predefinirane vrijednosti.
Vrijednosti	M; F

Status prisutnosti (occurrenceStatus)	
Opis	Izjava u vezi prisutnosti ili odsutnosti svojte (dwc:Taxon) na dotičnoj lokaciji (dcterms:Location).
Komentar	Koriste se isključivo predefinirane vrijednosti.
Vrijednost	present (vrsta je prisutna tijekom opažanja); absent (vrsta nije prisutna tijekom opažanja)

Protokol uzorkovanja (samplingProtocol)	
Opis	Naziv, opis ili literaturni navod protokola ili metoda koje su korištene tijekom događaja za vrijeme kojeg je zabilježeno opažanje.
Primjer	Metoda transekta

Zadržane informacije (informationWithheld)	
Opis	Dodatne informacije koje postoje, ali nisu podijeljene u dotičnom zapisu.
Primjer	Nesigurnost koordinata povećana na 27253 m zbog zaštite ugrožene svojte.

Licenca (license)	
Opis	Navod načina i uvjeta korištenja unesenog sadržaja.
Komentar	Preporučuje se korištenje <i>Creative Commons</i> licenci za otvoreno korištenje sadržaja. U BioAtlas se pohranjuje samo sadržaj otvoren za javnost, stoga nije prikladan unos bilo kojeg drugog načina korištenja.
Primjer	CC0; CC BY

Jezik (language)	
Opis	Jezik u kojem je dotični izvor podataka.
Komentar	Preporučuje se koristiti identifikator jezika sukladan ISO 639-2 standardu.
Primjer	hrv

Država (country)	
Opis	Naziv države unutar koje je smještena lokacija opažanja.
Primjer	Hrvatska
Izvorni koordinatni sustav (verbatimCoordinateSystem)	
Opis	Izvorni format koordinata navedenih u dwc:verbatimLongitude i dwc:verbatimLatitude.
Primjer	metri; decimalni stupnjevi
Izvorni datum (verbatimEventDate)	
Opis	Izvorni zapis datuma i vremena za dotični događaj.
Primjer	Istraživanje provedeno od 21. svibnja do 3. lipnja 2001. godine
Vrijeme (eventTime)	
Opis	Vrijeme ili vremenski interval tijekom kojeg je bio događaj.
Komentar	Vrijeme se upisuje u formatu hh:mm.
Primjer	06:00; 14:00-17:30
Opis staništa (habitat)	
Opis	Kategorija ili opis staništa na kojem je bio događaj.
Primjer	Karbonatna podloga u obliku šljunka i pijeska, s malo mahovine.
Oznaka zbirke (collectionCode)	
Opis	Naziv, kratica ili šifra zbirke/skupa podataka iz kojeg potječe zabilježeno opažanje.
Primjer	Zbirka Hrvatskog biospeleološkog društva; UZFSENT
ID zbirke (collectionID)	
Opis	Identifikator zbirke ili skupa podataka iz koje potječe zabilježeno opažanje.
Primjer	https://scientific-collections.gbif.org/collection/5d2116b2-3e7d-45ea-98d9-b1aa2b9d1f41
Kataloški broj (catalogNumber)	
Opis	Identifikator (po mogućnosti jedinstven) dodijeljen zapisu unutar dotičnog skupa podataka ili zbirke.
Primjer	MD240611
Ponašanje (behavior)	
Opis	Ponašanje opaženog subjekta u vrijeme kada je nastalo opažanje.
Primjer	Let; hranjenje; ovipozicija; mirovanje
Zavičajnost (establishmentMeans)	
Opis	Izjava je li opaženi organizam unesena vrsta na dotičnoj lokaciji i u dotičnom vremenskom trenutku, bilo izravno ili neizravno kao posljedica aktivnosti modernog čovjeka.

Reproduktivno stanje (reproductiveCondition)	
Opis	Reproduktivno stanje opažene biološke jedinke ili jedinki.
Komentar	Koriste se isključivo predefinirane vrijednosti.
Vrijednosti	Aktivno gnijezdo; Fekalna vrećica ili hranjenje mladih; Gnijezdo s jajima ili pticom koja inkubira; Gnijezdo s mladima; Gniježđenje; Goli trbuh; Gradnja gnijezda; Korišteno gnijezdo, ali sada bez ptica; Mladi s roditeljima (izvan gnijezda); Neaktivno gnijezdo; Odvrćanje pažnje predatoru; Par; Pjevajući mužjak; Pjevalište; Svadbeno ponašanje; teritorij; Upozoravajuće glasanje; Vjerojatno mjesto gniježđenja

Vitalnost (vitality)	
Opis	Indikacija je li opaženi organizam bio živ ili mrtav u trenutku opažanja/sakupljanja.
Komentar	Koriste se isključivo predefinirane vrijednosti.
Vrijednosti	mrtva; živa; bolesna; ozlijeđena

Razina uspostavljenosti populacije (degreeOfEstablishment)	
Opis	Razina uspostavljenosti unesenog organizma, odnosno je li preživljava, širi se i/ili razmnožava u dotičnom prostorno-vremenskom trenutku.
Komentar	Koriste se isključivo predefinirane vrijednosti.
Vrijednosti	zavičajna; u zatočeništvu; u kulturi; ispuštena; ne opstaje; usputna; razmnožavajuća; uspostavljena; kolonizirajuća; invazivna; izrazito invazivna

Istraživački napor (samplingEffort)	
Opis	Iskaz lovnog napora tijekom događaja.
Primjer	40 noći postavljanja lovnih zamki; 10 km pješice

Mjerna jedinica obuhvata opažanja (sampleSizeUnit)	
Opis	Mjerna jedinica prostornog ili vremenskog obuhvata opažanja tijekom događaja.
Primjer	km; m ² ; L; min

Iznos veličine obuhvata opažanja (sampleSizeValue)	
Opis	Brojčana vrijednost prostornog ili vremenskog obuhvata opažanja.
Primjer	10; 1.5

Dodatni podaci (dynamicProperties)	
Opis	Popis dodatnih podataka, poput mjerenja, činjenica, karakteristika ili tvrdnji vezanih uz bilješku opažanja.
Komentar	Preporučuje se unositi kroz JSON sintaksu.
Primjer	{"temperatura zraka":"15.0°C", "ukupna dužina tijela":"47.9 cm", "ugroza":"masovno stradavanje na prometnici"}

Napomena o opažanju (occurrenceRemarks)	
Opis	Napomene ili bilješke vezane uz dotično opažanje.
Primjer	Upitna sinonimija, prema današnjim spoznajama ta svojta ne obitava na tom nalazištu.

Datum izmjene (modified)	
Opis	Najnovija oznaka datuma i vremena kada je dotični izvor izmijenjen.
Komentar	Datum i vrijeme unose se sukladno ISO 8601-1:2019 standardu.
Primjer	2009-02-20T08:40Z; 1906; 1809-02-12; 2007-11-13/15